
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

УДК 338.242(44):330.322:339.9

Катерина Ігорівна ЗВІРГЗДЕ

здобувач,
кафедра європейської інтеграції,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
E-mail: kate.zvirgzde@gmail.com

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ФРАНЦІЇ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ, НАЦІОНАЛЬНА ВІДПОВІДЬ

Звіргзде, К. І. Інвестиційний компонент економічної стратегії Франції: глобальні виклики, національна відповідь [Текст] / Катерина Ігорівна Звіргзде // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 24. – № 2. – С. 43-49. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. За умов глобальної нестійкості в реалізації національної економічної стратегії держави суттєво актуалізується роль інвестиційної політики як сукупності дій, спрямованих на підвищення рівня залучення іноземного інвестиційного потенціалу до процесу національного суспільного відтворення, створення оптимальних умов для вкладення інвестицій, забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку країни на основі використання іноземних і зарубіжних інвестиційних капіталовкладень державного і приватного секторів.

Міжнародна інвестиційна політика Франції є важливим механізмом реалізації національної стратегії економічного розвитку та забезпечення її глобального конкурентного лідерства.

Мета. Метою статті є розкриття характеру та сучасних тенденцій міжнародної інвестиційної політики Франції.

Результати. В епоху наростання глобальної нестійкості у міжнародній інвестиційній політиці Франції домінує тенденція до подальшої її лібералізації на основі створення сприятливого інвестиційного клімату в державі, реалізації відповідних податкових, грошово-кредитних і амортизаційних заходів; інструментарію регулювання фондового ринку; законодавчого забезпечення прав іноземних інвесторів та їх захисту; а також регулювання умов залучення іноземних інвестицій та відтоку зарубіжного інвестування за кордон. Французькі інвестори в останні роки активно диверсифікують інвестиційні потоки з погляду галузевої, секторальної та кластерної структури їх спрямування. У статті комплексно проаналізовано: еволюцію, сучасний стан та тенденції міжнародної інвестиційної діяльності країни; процеси диверсифікації міжнародної інвестиційної стратегії Франції; динаміку розвитку міжнародної діяльності французьких ТНК; масштаби процесів транснаціональних злиттів та поглинань за участю французького капіталу; географічну структуру зарубіжного інвестування.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції; міжнародна інвестиційна політика; ТНК; злиття та придбання; інвестиційні операції; інвестиційна транснаціоналізація.

Kateryna Ihorivna ZVIRHZDE

PhD Student,
Department of European Integration,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
E-mail: kate.zvirgzde@gmail.com

INVESTMENT COMPONENT OF ECONOMIC STRATEGY OF FRANCE: GLOBAL CHALLENGES AND NATIONAL RESPONSE

Abstract

Introduction. *In the conditions of global instability in the process of implementation of national economic strategy the role of investment policy as a set of actions that have to increase the level of attraction of foreign investment potential to the process of national social reproduction, to create optimal conditions for investments, to provide sustainable social and economic development on the basis of foreign investments of public and private sectors has become very actual.*

International investment policy of France is an important mechanism for implementation of the national economic development strategy and ensure its global competitive leadership.

Purpose. *The aim of the article is to outline the nature and current trends in international investment policy of France.*

Results. *In the era of the rise of global volatility in international investment policy of France it has become dominant the trend towards its further liberalization by creating a favorable investment climate in the country, implementation of appropriate fiscal, monetary and depreciation measures; tools for stock market regulation; legislative support for foreign investors and their protection; and adjusting conditions for attracting foreign investment and foreign investment outflow abroad. French investors in recent years has been diversifying investment flows in terms of sectoral, sectoral and cluster structure of their direction. The article comprehensively analyzes the following things: evolution, current status and trends in international investment activity of the country; processes of international diversification of investment strategy of France; the dynamics of the international activities of French multinationals; scale processes of transnational mergers and acquisitions involving French capital; the geographic structure of foreign investment.*

Keywords: *foreign direct investment; international investment policy; TNC; mergers and acquisitions; investment operations; investment transnationalization.*

JEL classification: F21, F23

Вступ

В умовах глобальної нестабільності та посилення невизначеності у трендах світогосподарського розвитку особливої актуальності у національній економічній стратегії Франції набуває активізація інвестиційних механізмів її реалізації, здатних забезпечити країні стабільне макроекономічне зростання та зміцнити її міжнародні конкурентні позиції. З-поміж них – нарощування вартісних обсягів міжнародних інвестицій, раціоналізація їх структури та диверсифікація джерел зовнішнього інвестиційного фінансування французької економіки. З огляду на це значного теоретичного і практичного значення набувають питання, пов'язані з дослідженням ролі інвестиційної політики Франції у реалізації її економічної стратегії у глобальних умовах.

Теоретичні аспекти процесів міжнародного інвестування, масштаби і структура міжнародної інвестиційної діяльності Франції, специфіка інвестиційних стратегій французьких ТНК, механізми і важелі державного регулювання інвестиційної діяльності розглядаються у роботах таких авторів, як: М. Балест, Г. Вердуго, К. Жадо, Е. Жюслен, Дж. Ітон, С. Кортум, Ф. Крамарс, М. Картін, М. Пebro, С. Райс, а також О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко, Ю. М. Пахомов, А. М. Поручник, Ю. І. Рубінський, Я. М. Столярчук, Н. О. Татаренко, С. С. Троян, О. І. Шаповалова та ін.

Мета статті

Однак недостатньо дослідженою є проблематика ролі і місця інвестиційної компоненти в реалізації економічної стратегії Франції. Саме це і стало метою статті, яка полягає у розкритті характеру та сучасних тенденцій міжнародної інвестиційної політики Франції.

Виклад основного матеріалу дослідження

В епоху глобалізації велику і чимраз зростаючу роль у французькій економіці відіграють прямі іноземні інвестиції, які слугують ефективним засобом її транснаціоналізації, підключення до виробничих

мереж глобальних ТНК і міжнародного науково-технологічного трансферу, залучення передових технологій і ноу-хау у вітчизняну економіку, подолання її галузево-секторального відставання у технологічній сфері, а також досягнення нової якості відтворювальних процесів на інтернаціональному рівні. Для Франції усі ці чинники в останні десятиліття набувають першорядного значення, підтвердженням чого є дані табл 1, які свідчать про те, що у період з 1990 р. до 2014 р. щорічні вартісні обсяги прямого іноземного інвестування французької економіки становили в середньому близько 40 млрд дол. США, коливаючись від мінімального значення 13,2 млрд дол. США у 1990 р. до максимальних 96,2 млрд у 2007 р.

А загалом масштаби прямих іноземних інвестицій, які залучались в економіку Франції в останні тридцять років, стабільно перевищували вартісні обсяги її зовнішньої торгівлі. При цьому лівова частка прямих іноземних інвестицій (близько 70 %) припадає нині на сферу послуг, насамперед професійні послуги і торгівлю. Динамічне нарощування прямого іноземного інвестування французької економіки обумовлено високою рентабельністю інвестиційних капіталовкладень: на 1 млн євро ПІІ припадає збільшення продажу на 1,9 млн євро та 10 нових робочих місць. Відповідні показники, наприклад, у Великобританії становлять відповідно 1,5 і 4,5, Німеччині – 2,6 і 7,3.

Таблиця 1. Динаміка масштабів прямих іноземних інвестицій європейських країн протягом 1990-2014 рр., млн дол. США*

Країна	Імпорт ПІІ					Експорт ПІІ				
	1990	2000	2007	2011	2014	1990	2000	2007	2011	2014
Франція	13183	42930	96221	40495	15191	34822	175504	164310	90146	42869
Німеччина	9160	195122	76543	40402	1831	28660	49793	162492	54368	112247
Італія	6411	13377	40202	29059	11451	7585	12319	90778	47210	23451
Норвегія	1175	6312	5940	3569	8682	1435	7332	13646	19999	19247
Швеція	1979	23367	27157	12091	10036	14573	40578	37630	26850	12156
Ірландія	99	24117	24707	13102	7698	499	3973	21146	-2148	31795
Великобританія	33046	116552	186381	53949	72241	18630	253929	318403	107086	- 59628
Нідерланди	12319	52453	115365	17129	30253	15422	71346	28405	31867	40809
Іспанія	13841	37523	64264	29476	22904	2937	54675	137052	37256	30688
Данія	1132	32289	11804	14771	3652	1482	24359	20597	23413	10952
Швейцарія	4961	16285	51681	28309	21914	6369	42650	56592	69612	16798
Люксембург	8056	245561	-29149	17530	7087	6262	241997	62954	11741	- 4307

*За даними [1, с. 391,397; 2, с. 303,307; 3, с. 169; 4, с. А3]

Характеризуючи міжнародну інвестиційну політику Франції, слід зазначити, що в останні десятиліття вона зазнала суттєвих змін під впливом поглиблення інвестиційно-інтеграційних процесів у Євросоюзі. Це знаходить своє концентроване відображення у розширенні сфер впливу у європейському інвестиційному просторі французьких ТНК. Через великомасштабну і диверсифіковану виробничо-комерційну діяльність французькі ТНК стали ядром та однією з рушійних сил інтернаціоналізації інвестиційно-виробничого комплексу Європейського Союзу. Його матеріальною основою став не лише динамічний розвиток коопераційних і спеціалізаційних зв'язків між компаніями Франції та підприємницькими структурами інших країн ЄС, що працюють в одній галузі, але вертикальна диверсифікація діяльності французьких ТНК із втягуванням у її орбіту торговельної, банківської, фінансової та страхової діяльності.

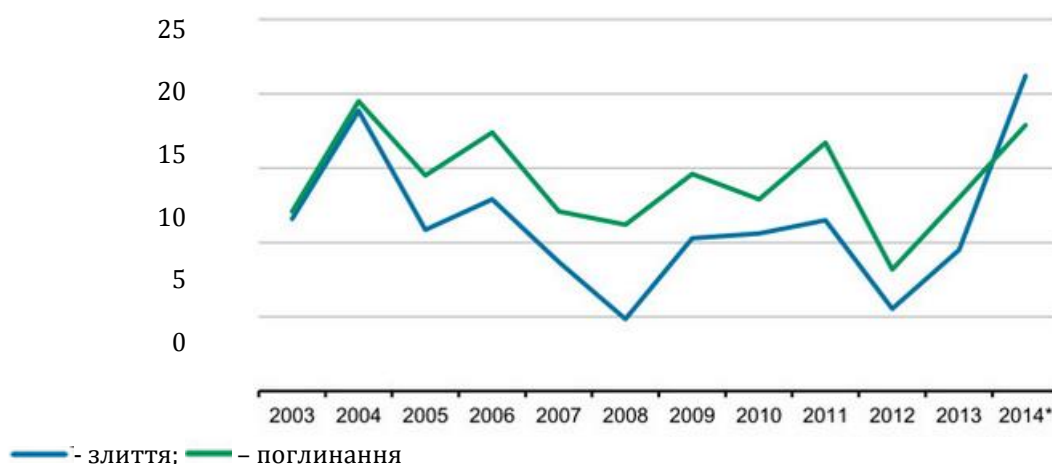
Сучасні лібералізаційні режими функціонування спільного ринку ЄС дозволяють французьким ТНК, використовуючи загальне управління взаємопов'язаними внутрішньофірмовими операціями, забезпечувати більш раціональний розподіл своїх виробничих і трансакційних витрат, а також інвестиційних бюджетів у їх галузево-секторальному та географічно-територіальному вимірах. Так з-поміж французьких компаній-інвесторів державного сектору найбільшу активність сьогодні виявляють ТНК сфери комунальних послуг, які залучені до фінансування великомасштабних європейських проєктів, а також реалізації інвестиційних операцій у країнах, що розвиваються, у формі участі в акціонерному капіталі, злиттів та придбань (далі ЗіП) та заснуванні нових бізнес-структур.

Саме високотехнологічні сфери і галузі французької економіки в останні десятиліття характеризуються усталеною тенденцією щодо активізації диверсифікації бізнесу, за якої чимраз більша кількість інвестиційних угод за участі іноземних інвесторів починають демонструвати конгломератний характер. У цьому контексті заслуговує на увагу французька компанія «Orange» («FranceTelecom»), яка на сьогодні успішно диверсифікувала свою бізнес-діяльність через мобільну рекламу.

Функціонуючи на внутрішньоєвропейському інвестиційному ринку за умов відсутності міжкраїнних бар'єрів у русі капіталу, французькі ТНК в останні десятиліття домоглися формування у низці галузей і секторів національної економіки високоінтегрованих міжнародних виробничих комплексів, що

базуються на внутрішньофірмовому поділі праці. Це дозволяє вдосконалювати міжнародне виробництво їх закордонних філіалів та посилювати інвестиційну могутність Франції як на європейському, так і на глобальному ринку інвестиційного капіталу. Упродовж останніх десятиліть головною рушійною силою нарощування обсягів прямих іноземних інвестицій у Францію та інструментом проникнення французького капіталу на зарубіжні ринки стали масштабні процеси транснаціональних злиттів та придбань, реалізовані на хвилі реструктуризації транснаціонального бізнесу та його адаптації до умов глобальної конкуренції. Так лише за період 2008-2014 рр. вартісні обсяги чистих продажів за транскордонними операціями ЗіП французьких компаній зросли з 6,6 до 27,7 млрд дол. США, що становило на кінець періоду майже 7 % відповідного світового показника та 17,2 % показника країн ЄС [4, с. 244]. Протягом 2003-2014 рр. частка Франції в угодах ЗіП компаній країн ЄС коливалась від мінімального рівня 5 % у 2008 р. і 2012 р. до максимального значення 20 % у 2004 р. та 2014 р. (рис. 1).

Останніми роками однією з наймасштабніших стала транскордонна угода «Deutsche Telekom» з «France Telecom» про створення в рівних частках спільного венчурного підприємства у Великобританії (2009 р.). У 2008 р. британська компанія «Vodafone» поглинула французьку ТНК «Central Telecom» (постачальника конвергентних рішень, IP-телефонії та інших високотехнологічних послуг) з метою розвитку бізнесу на британському ринку. Крім того, «Electricite de France» і британська компанія «Centrica» організували у Великобританії венчурний бізнес на паях 80: 20 з будівництва до 2017 р. чотирьох електростанцій [6, с. 53].

Рис. 1. Частка Франції в угодах ЗіП компаній країн ЄС у 2003-2014 рр., % [5]

Французька енергетична компанія «EDF» суттєво зміцнила свої конкурентні позиції в Європі укладенням угоди з «Greentech Energy Systems» щодо купівлі 50 % проекту «Monte Grighine» (виробництво повітряної енергії) на Сардинії і 50 % акцій трубопроводу «Greentech» в Італії і Польщі. Крім того, ця корпорація зміцнила свої позиції на бельгійському ринку завдяки збільшенню своєї частки в «SPE-Luminus». В Австрії вона купила 20 % частки «DGF Suez» в компанії «SIA». Підконтрольна французькому гіганту німецька дочірня компанія «EnBW» купила 26 % в «EWE», бізнес якої сконцентрований у Німеччині, Польщі і Туреччині. Крім того, «EDF» купила 49,9 % бізнесу в області атомної енергетики у «Constellation Energy Nuclear Group» у США, а також збільшила до 25 % свою частку в швейцарському концерні «Alpig Holdings SA», який утворився в результаті злиття «Atel» та «EOS» [6, с. 53].

У 2014 р. французька корпорація «Societe Francaise du Radiotelephone SA», що працює у сфері телефонного зв'язку уклала угоду про злиття з компанією «Numericable Group SA» (кабельне телебачення) загальною вартістю 23,1 млрд дол. США; а французька компанія «Schneider Electric SA» (виробництво трансформаторної техніки) поглинула британського виробника обладнання з процесного управління – компанію «Invensys PLC» вартістю 5 млрд дол. [4, с. А15]. А загалом, як свідчать дані, наведені у табл. 2, найбільшими завершеними угодами ЗіП за участі французьких компаній стали угоди «BNP Paribas SA», «Lazard» та «Credit Agricole CIB», а загальна вартість завершених угод у промисловому секторі становила 135,6 млрд дол. США.

Якісно новим стратегічним напрямком інвестиційної експансії французьких ТНК, зорієнтованої на нарощування їх глобального конкурентоспроможного впливу на світові ринки, стали в останнє десятиліття великомасштабні інвестиційні операції з обміну активами. Наприклад, ще у 2008 р. французька компанія «EDF» уклала угоду про поглинання провідного британського виробника електроенергії – компанії «British Energy». У межах цієї угоди «EDF» уклала угоду з британською компанією «Centrica», згідно з якою остання зобов'язується викупити 20 % бізнесу атомної енергетики у

Великобританії і продати «EDF» 51 % пакету акцій у бельгійській компанії «SPE-Luminus», яка є великим постачальником енергоресурсів [6, с. 53].

Таблиця 2. Топ-10 анонсованих і завершених угод ЗіП за участі французьких компаній у 2014 р*.

Компанія-радник	Рейтинг	Вартість угоди, млн дол. США	Компанія-радник	Рейтинг	Вартість угоди, млн дол. США
Анонсовані угоди			Завершені угоди		
Lazard	1	127597,0	BNP Paribas SA	1	72253,6
BNP Paribas SA	2	121793,0	Lazard	2	54329,3
Rothschild	3	114054,2	Credit Agricole CIB	3	45100,8
Morgan Stanley	4	109053,3	JP Morgan	4	43063,7
Goldman Sachs & Co	5	106255,1	Morgan Stanley	5	42560,6
Credit Suisse	6	102054,2	Credit Suisse	6	39908,1
Societe Generale	7	78426,9	Goldman Sachs & Co	7	38277,8
Citi	8	74194,7	Deutsche Bank	8	37722,5
UBS	9	66121,2	Bank of America Merrill Lynch	9	36689,8
Deutsche Bank	10	65108,9	Barclays	10	35835,9
Усього за Топ-10		964658,5	Усього за Топ-10		445742,1
Усього за промисловим сектором		245729,8	Усього за промисловим сектором		135615,9

*За даними [7, с. 11]

Є всі підстави стверджувати, що завдяки транскордонним ЗіП та інвестиційним операціям з обміну активами французькі компанії домоглися суттєвого розширення своєї закордонної філіальної мережі і у результаті нині вони репрезентовані практично в усіх сегментах світового ринку. Так сумарні зарубіжні активи французьких ТНК, що увійшли в число 100 найбільших нефінансових транснаціональних корпорацій світу, становили у 2013 р. 874,5 млрд дол. США, їх зарубіжний продаж – 613,3 млрд, а зарубіжна зайнятість – понад 1 млн осіб (табл 3).

Таблиця 3. ТНК Франції, які входять у світовий рейтинг ТОП-100 нефінансових корпорацій, у 2013 р., млрд дол. США та кількість працівників*

Рейтинг		ТНК	Галузь	Активи		Продаж		Зайнятість		ІТ*, %
за вартістю зарубіжних активів	за ІТ*			зарубіжні	усього	зарубіжний	усього	зарубіжна	усього	
5	21	Total SA	енергетика	226,7	238,9	175,7	227,9	65602	98799	79,5
14	97	EDF SA	комунальні послуги	130,2	353,6	47,0	100,4	28975	158467	34,0
17	75	GDF Suez	комунальні послуги	121,4	219,8	72,1	118,6	73000	147199	55,2
38	35	Airbus Group NV	авіабудування	77,6	128,5	72,5	78,7	89551	144061	71,6
54	26	Compagnie de Saint-Gobain SA	неметалічні мінеральні продукти	53,7	62,9	40,2	55,8	140794	187726	77,5
56	84	Orange	телекомунікації	52,4	118,2	23,2	54,4	85472	165488	46,2
64	65	Sanofi	фармацевтика	48,3	132,3	40,2	43,7	55786	112128	59,4
71	28	Christian Dior SA	текстильна промисловість	43,9	71,9	34,2	38,5	86102	108546	76,4
78	23	Lafarge SA	неметалічні мінеральні продукти	41,5	51,0	15,8	20,2	49256	63687	78,9
81	72	Renault SA	автомобілебудування	40,9	103,3	41,1	54,3	70814	121807	57,8
86	54	Carrefour SA	роздрібна торгівля	37,9	59,9	51,6	98,6	267590	364795	63,0
Усього				874,5	1540,3	613,3	891,1	1012942	1672703	X

* – індекс транснаціоналізації.

*Підраховано і побудовано автором за даними: [8]

У рейтингу Топ-15 ТНК (ранжованих за вартістю зарубіжних активів), що працюють у рекламному бізнесі, французьким компаніям належить п'ять позицій; у будівництві – три, у готельному бізнесі – одна, у логістиці – дві, у медійному бізнесі – дві, у ресторанному бізнесі – дві, у галузі телекомунікацій – одна, у роздрібній торгівлі – п'ять, у сфері енергетичних послуг – три.

Наведемо характеристики зарубіжного філіального представництва провідних французьких компаній. Так філії будівельної корпорації «Bouygues» функціонують нині у 55 країнах, «Aventis SA» – у 54 країнах, «Pinault Printemps Redoute SA» – у 52 країнах, компанії «Publicis Groupe SA» і «AXA» – у 50 країнах, «Christian Dior» – у 48, ресторанної мережі «Sodexo Alliance SA» – у 46, «Alcatel» і «Compagnie De Saint-Gobain SA» – у 44, «France Telecom» – у 42, «Danone Groupe SA» – у 35 країнах (табл. 4).

У розробленні та реалізації Францією міжнародної інвестиційної політики важливим є питання досягнення оптимального співвідношення між обсягами іноземних та зарубіжних інвестицій як показника інвестиційної транснаціоналізації її економіки. Так за вказаний період експорт інвестиційного капіталу Франції становив 34,8 млрд дол. США у 1990 р., 175,5 млрд – у 2000 р., 164,3 млрд – у 2007 р., 90,1 млрд – у 2011 р. та 42,9 млрд – у 2014 р. Це цілком закономірно, оскільки Франція, нагромадивши в останні десятиліття масштабний надлишок капіталу, згідно з вимогами закону економії часу прагне якнайшвидше вкласти його в прибуткові сфери економічної діяльності поза межами держави.

Таблиця 4. Кількісні характеристики мережі філій провідних ТНК Франції у 2012–2013 рр.

ТНК	Сфера діяльності	Кількість закордонних філій	Кількість країн, де розташовані філії
Bouygues	будівництво	265	55
Aventis SA	фармацевтика	...	54
Pinault Printemps Redoute SA	роздрібна торгівля	...	52
AXA	страхування	...	50
Publicis Groupe SA	реклама	341	50
Christian Dior	роздрібна торгівля	...	48
Lvmh Moet-Hennessy Louis Vuitton SA	виробництво алкогольних напоїв	...	46
Sodexo Alliance SA	ресторанний бізнес	193	46
Credit Agricole SA	банківський бізнес	157	45
Alcatel	машинобудування	...	44
Compagnie De Saint-Gobain SA	виробництво конструкційних матеріалів	...	44
France Telecom	телекомунікації	129	42
Société Generale	банківський бізнес	257	40
Havas	реклама	254	36
Danone Groupe SA	харчова галузь	...	35
BNP Paribas SA	банківський бізнес	142	34
Accor	готельний бізнес	190	33
Carrefour SA	роздрібна торгівля	...	31

Це суттєво розширює участь французьких компаній у міжнародних економічних зв'язках і сприяє формуванню позитивного сальдоплатіжного балансу держави. Підтвердженням цього є, зокрема, той факт, що загальний обсяг нагромаджених прямих капіталовкладень Франції за межами країни збільшився зі 119,9 млрд дол. США у 1990 р., до 365,9 млрд у 2000 р. та 1279,1 млрд у 2014 р. [4, с. А7]. За цим показником Франція на сьогодні суттєво випереджає Японію й Німеччину й посідає третє місце у світовій ієрархії країн-донорів після США та Великобританії. Нагромаджені зарубіжні ПІІ досягають на кінець періоду близько 40 % ВВП Франції, тоді як у 1990 р. не перевищували 10 %. Отже, сучасні масштаби закордонної комерційної присутності Франції дають змогу розглядати цю країну як одного із ключових гравців на глобальному інвестиційному ринку, незалежно від галузевої спрямованості торгівлі й інвестицій.

Географічна структура зарубіжного інвестування Франції характеризується нині чітко вираженим євроцентризмом, хоч і значно меншим, ніж десятиліття назад. Про це свідчить, зокрема, питома частка французьких ПІІ у загальному обсязі нагромадженого за кордоном капіталу ЄС, яка у період з 1990 р. до 2014 р. знизилася з 68 % до 53 %. Водночас на США і Канаду в сукупності припадає нині близько 1/4 зарубіжного інвестування Франції; а на динамічно зростаючі країни Азії і Латинської Америки – 7-8 % відповідно, що свідчить про прагнення французьких ТНК максимально повно використовувати можливості глобального виробництва для оптимізації транснаціональних ланцюгів доданої вартості.

Найбільшими реципієнтами французьких ПІІ у період 2000-2014 рр. була Великобританія (понад 35 %), далі йдуть США і Канада (по 24 %), Німеччина (4 %), Нідерланди і Польща (по 3 %). Така географічна структура експорту французького капіталу насамперед відбиває його зростаючу концентрацію на сфері послуг, куди за вказаний період було вкладено близько 80 % сукупних інвестиційних капіталовкладень. Відповідно, найбільш привабливими для Франції були ринки Північної Америки й Великобританії з високорозвинутою і прибутковою сферою послуг. Показово, що за межами сфери послуг було реалізовано не більше 10 % капіталовкладень Франції у Північній Америці.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що в епоху глобальної нестійкості визначальну роль у французькій економіці відіграють прямі іноземні інвестиції, які слугують ефективним засобом її транснаціоналізації, підключення до виробничих мереж глобальних ТНК і міжнародного науково-технологічного трансферу, залучення передових технологій і ноу-хау у вітчизняну економіку, подолання галузево-секторального відставання держави у технологічній сфері, а також досягнення нової якості відтворювальних процесів на інтернаціональному рівні. Останніми десятиліттями міжнародна інвестиційна політика Франції зазнала суттєвих змін під впливом поглиблення інвестиційно-інтеграційних процесів у Євросоюзі, що виявляється насамперед у розширенні сфер впливу у європейському інвестиційному просторі французьких ТНК, нарощуванні їх виробничо-комерційної діяльності, динамічному розвитку коопераційних і спеціалізаційних зв'язків між компаніями Франції та підприємницькими структурами інших країн ЄС, вертикальній диверсифікації діяльності французьких ТНК із втягуванням у її орбіту торговельної, банківської, фінансової та страхової діяльності.

Список літератури

1. World Investment Report 1995. – P. 391,397.
2. World Investment Report 2002. – P. 303,307.
3. World Investment Report 2012. – P. 169.
4. World Investment Report 2015. – P. A3, A7, A15, 244
5. Curtin M., Raice S. Europe's M&A Roller-Coaster has a French Touch // The Wall Street Journal, 14 November 2014. – [Electronic Resource]. – Available from: <http://blogs.wsj.com/moneybeat/2014/11/03/europes-ma-roller-coaster-has-a-french-touch/>
6. Тихомирова, А. Прямые инвестиции ведущих стран ЕС / А. Тихомирова // МЭиМО. – 2011. – №12. – С. 53 (с. 49-56).
7. Mergers&Acquisitions Review. Financial Advisors. Full Year 2014. – Thomson Reuters, 2015. – P. 11.
8. Web table 28. The world's top 100 non-financial TNCs, ranked by foreign assets, 2013. – [Electronic Resource]. – Available from: unctad.org/Sections/dite.../WIR14_tab28.xls.

References

1. *World Investment Report*. (1995).
2. *World Investment Report*. (2002).
3. *World Investment Report*. (2012).
4. *World Investment Report*. (2015).
5. Curtin, M., Raice, S. (2014). Europe's M&A Roller-Coaster has a French Touch. *The Wall Street Journal*. Retrieved from: <http://blogs.wsj.com/moneybeat/2014/11/03/europes-ma-roller-coaster-has-a-french-touch/>
6. Tikhomirova, A. (2011). Direct investments of the leading EU countries. *ME&MO*, 12, 49-56.
7. Mergers&Acquisitions Review. (2015). *Financial Advisors*. Full Year 2014. Thomson Reuters.
8. *Web table 28. The world's top 100 non-financial TNCs, ranked by foreign assets*. (2013). Retrieved from: unctad.org/Sections/dite.../WIR14_tab28.xls.

Стаття надійшла до редакції 28.04.2016 р.